

KONSPEKT KATECHEZY (Paulina Skórnicka)
MIKOŁAJ Z MIRY. BISKUP I WZÓR DOBROCZYNNOSCI

I. Założenia edukacyjne

1. Cele katechetyczne – wymagania ogólne

- Poglębianie przez uczniów znajomości życia i dobroczynnej posługi św. Mikołaja.

2. Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Wiedza:

Uczeń:

- wymienia fakty z życia św. Mikołaja;
- opisuje w jaki sposób przedstawiany jest św. Mikołaj;
- wskazuje przykłady działalności św. Mikołaja;
- podaje przykłady dobroczynnej działalności we współczesnym świecie;
- wskazuje w jaki sposób można szerzyć dobro.

Umiejętności:

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę naśladowania św. Mikołaja w codziennym życiu;
- argumentuje, że św. Mikołaj może być wzorem dla współczesnego człowieka.

Postawy:

Uczeń:

- kształtuje w sobie otwartość na potrzeby innych;
- poszukuje obszarów i możliwości zaangażowania się w działalność dobroczynną.

3. Korelacja z edukacją szkolną

- Historia, język polski, wiedza o kulturze, informatyka, geografia.

4. Metody i techniki

- Rozmowa kierowana, burza mózgów, analiza tekstu biblijnego, praca z prezentacją, wykład, gra na uważność, plakat, przygotowanie filmu, analiza nauczania papieża Franciszka.

5. Środki dydaktyczne

- Pismo Święte, projektor, komputer, kartki, karty do gry, prezentacja multimedialna, telefon.

II. Przebieg katechezy

1. Modlitwa

Na początku dzisiejszej lekcji wzbudźmy w swoich sercach intencje, które chcemy polecać Bogu (uczniowie mogą podać swoje intencje). Pomódlmy się, abyśmy zawsze byli wrażliwi na drugiego człowieka, abyśmy nie przechodzili obojętnie wobec tych, którzy cierpią i mieli odwagę śpieszyć im z pomocą *Modlitwa Pańska*.

2. Sytuacja egzystencjalna

SLAJD 1.

https://www.canva.com/design/DAFXMt9RPeU/Ntf5yTiRgC9sI7_1yemNYw/view?utm_content=DAFXMt9RPeU&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=publishsharelink

- Każdy uczeń otrzymuje małą kartkę. Zadaniem uczniów jest napisać skojarzenia związane ze świętym Mikołajem. Wypowiedzi uczniów nauczyciel odczytuje na forum klasy. (Mogą pojawić się odpowiedzi charakteryzujące świętego Mikołaja z reklamy, jak i te odnoszące się do prawdziwego świętego Mikołaja).

Dzieci zapytane jakie święto przypada 6 grudnia, bez wątpienia podają: mikołajki. Tego dnia oczekują na prezenty od świętego Mikołaja. W naszej mentalności bardzo mocno utrwalił się obraz Mikołaja, stworzony dla celów komercyjnych. Przedstawia on starszego pana o postawnej budowie, z białą brodą, w czerwonym stroju, z workiem pełnym prezentów dla grzecznych dzieci. Takie wyobrażenie tej postaci pojawiło się ok. 1930 roku i zostało wypromowane przez znaną markę: „Coca-Cola”, która wykorzystwała ten wizerunek w swojej świątecznej reklamie.

SLAJD 2.

Mniej więcej w tym samym czasie ukazał się wywiad fińskiego dziennikarza, który zdradził dzieciom tajemnicę świętego Mikołaja. Opowiedział, że Mikołaj przez lata mieszkał Korvatunturi. Nazwa tego miejsca po fińsku oznacza górę w kształcie ucha. Takie wyobrażenie zrodziło przekonanie, że elfy słyszą o czym marzą dzieci. Jednak dokładne miejsce przebywania Mikołaja wciąż pozostawało tajemnicą, gdyż góra ta była bardzo trudno dostępna. Ta historia została rozpowszechniona na całym świecie. W końcu Mikołaj, żeby być bliżej ludzi w 1985 roku założył swoje biuro w Rovaniemi w Finlandii. Od 2010 roku znajduje się tam Wioska świętego Mikołaja, którą stała się duża atrakcją Laponii. W to miejsce przez cały rok przybywa wielu turystów, a dzieci piszą i wysyłają listy.

Warto jednak więcej uwagi poświęcić prawdziwej postaci świętego Mikołaja, od którego naprawdę pochodzi zwyczaj obdarowywania się prezentami i w którego wstawiennictwo wierzymy, wypowiadając w wyznaniu wiary słowa: „[wierzę] w świętych obcowanie”.

SLAJD 3.

3. Wiara i życie chrześcijan

Nie mamy zbyt wielu informacji na temat życia świętego Mikołaja. Posłuchajcie o tym, co wiemy o tym jednym z najbardziej znanych świętych. (Warto zachęcić uczniów do uważnego słuchania i zapamiętania podstawowych informacji, ponieważ będą one przydatne w późniejszej grze).

SLAJD 4.

Mikołaj przyszedł na świat w miejscowości Patras w Grecji około 270 r. Jego rodzice byli bardzo zamożni. Mieli tylko jednego syna. Po śmierci rodziców Mikołaj był wychowywany przez swojego wuja, brata matki, który był biskupem Miry.

SLAJD 5.

Mikołaj zasłynął przede wszystkim pomocą udzielaną ludziom biednym i potrzebującym, na którą przeznaczył cały, odziedziczony po rodzicach majątek. Według tradycji pomógł wyjść za mąż trzem biednym dziewczętom. Pewien szlachcic, nie mógł wydać za mąż swoich trzech córek, ponieważ nie miał pieniędzy na posag. Postanowił wysłać je do domu publicznego. Kiedy Mikołaj się o tym dowiedział każdej z nich wrzucił sakiewkę lub kule złota przez okno (dlatego na obrazach jest przedstawiany z trzema złotymi kulami). Dzięki temu dziewczęta zachowały czystość. Ta historia zaburza naszą logikę postrzegania świętego Mikołaja, który daje prezenty tylko grzecznym dzieciom. Mikołaj, tak jak Chrystus uchronił te młode dziewczyny przed grzechem.

Ponadto, kiedy cesarz Konstantyn Wielki skazał trzech młodych mężczyzn z Miry na karę śmierci udał się osobiście do Konstantynopola, żeby uprosić dla nich ułaskawienie. Kiedy jego tereny nawiedziła zaraza opiekował się chorymi z narażeniem własnego życia.

SLAJD 6.

Święty Mikołaj słynął także z działalności cudotwórczej. Według tradycji wskrzesił trzech ludzi, których zamordował pewien hotelarz, ponieważ nie mogli mu zapłacić za nocleg. Ratował także marynarzy podczas burzy i uciszał morze. Znane są także liczne świadectwa cudów dokonanych przez wstawiennictwo św. Mikołaja już po jego śmierci.

SLAJD 7.

Po śmierci wuja to właśnie Mikołaj został wybrany na biskupa Miry. Jedna z legend głosi, że biskupem został ten, kto pierwszy wszedł do kościoła

SLAJD 8.

Uczestniczył w pierwszym soborze powszechnym w Nicei (325), na którym dał się poznać jako obrońca prawd wiary.

SLAJD 9.

Zmarł 6 grudnia między 345 a 352 r. Jego ciało zostało pochowane w Mirze. W 1087 roku włoscy żeglarze ukradli szczątki Mikołaja z Miry. Ukryli je w beczce wykonanej z drewna i przewieźli do Apulii we Włoszech. W Mirze (obecnie Demre) pozostał tylko pusty kamienny sarkofag z dziurą w przedniej części. W Bari jego święto obchodzone jest 8 maja w rocznicę przeniesienia relikwii.

SLAJD 10.

W liturgii świętego Mikołaja wspominamy 6 grudnia. Uważany jest za patrona panien na wydaniu, piekarzy, żeglarzy, mieszczan, ubogich, dzieci, uczniów, rolników. Wzywany jest we wszystkich nagłych potrzebach.

Święty Mikołaj może być dla nas wzorem dobroczynności i miłosierdzia. Zapatrzony w Chrystusa dostrzegał Jego oblicze w twarzach konkretnych osób.

- Odczytanie fragmentu z Pisma Świętego.

„Pójdźcie, błogosławieni Ojca mego, weźcie w posiadanie królestwo, przygotowane wam od założenia świata! Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść; byłem spragniony, a daliście Mi pić; byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie; byłem nagi, a przyodzialiście Mnie; byłem chory, a odwiedziliście Mnie; byłem w więzieniu, a przyszliście do Mnie. Wówczas zapytają sprawiedliwi: «Panie, kiedy widzieliśmy Cię głodnym i nakarmiliśmy Ciebie? spragnionym i daliśmy Ci pić? Kiedy widzieliśmy Cię przybyszem i przyjęliśmy Cię? lub nagim i przyodzialiśmy Cię? Kiedy widzieliśmy Cię chorym lub w więzieniu i przyszliśmy do Ciebie?» A Król im odpowie: «Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili»” (Mt 25, 34-40).

- W jaki sposób na podstawie tego fragmentu, możemy inspirować się dobroczynnością świętego Mikołaja we współczesnym świecie?

4. Zastosowanie życiowe

Papież Franciszek w Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki w 2023 r., w swojej homilii powiedział takie słowa:

„Bracia, siostry, aby przyjąć Boga i Jego pokój, nie można siedzieć spokojnie i wygodnie, czekając, aż wszystko się poprawi. Trzeba wstać, wykorzystać okazje łaski, pójść, podjąć ryzyko. Dziś, na początku roku, zamiast zastanawiać się i czekać w nadziei, że coś się zmieni, dobrze by było zadać sobie pytanie: „Gdzie chcę pójść w tym roku? Do kogo pójdę, żeby czynić dobro?” (<https://m.niedziela.pl/artukul/87676/Do-kogo-pojde-zeby-czynic-dobro>).

Potężnym narzędziem, mającym ogromny zasięg oddziaływania są media społecznościowe. Wiele osób codziennie przegląda swoje profile w przestrzeni wirtualnej. Warto na tej płaszczyźnie przyczynić się do szerzenia dobra i inspirować innych do pomocy.

- **Praca w grupach**

Uczniowie tworzą 4 osobowe zespoły i przygotowują jedną z prac.

Wariant 1. Zaprojektujcie post, które może zostać umieszczony na profilu na Facebooku, w którym zachęcicie do podejmowania dzieł miłosierdzia i dobroczynności (może to być promocja jakiejś akcji charytatywnej).

Wariant 2. Nagrajcie tiktoka, promującego pomaganie innym.

- **Prezentacja pracy uczniów**

5. Podsumowanie treści

- **Gra „ja mam, kto ma?”**

Uczniowie otrzymują po jednej karcie (Załącznik 1). Każda karta zawiera pytanie i odpowiedź. Zadaniem uczniów jest uważnie słuchanie pytania i przeczytanie odpowiedzi we właściwym momencie.

6. Modlitwa z podręcznika ucznia

„Panie Jezu, jeśli nie rozpoznajemy Ciebie w ubogich, zdradzamy Twoją naukę i nie możemy być Twoimi uczniami. Pozwól, abyśmy otworzyli serca na różne przejawy ubóstwa i potrafili mu zaradzić ukazując Twoje Królestwo poprzez styl życia zgodny z wyznawaną przez nas wiarą. Amen” (liturgia.wiara.pl).

7. Ewaluacja realizacji tematu – pytania kontrolne

- W jaki sposób możemy naśladować świętego Mikołaja?
- Jak odpowiedzieć na pytania papieża Franciszka: „Gdzie chcę pójść w tym roku?
Do kogo pójde, żeby czynić dobro?”

Załącznik 1.

JA MAM START KTO MA? W jakiej miejscowości urodził się św. Mikołaj?	JA MAM W Patras. KTO MA? W jakim to było kraju?
JA MAM W Grecji. KTO MA? Kiedy urodził się św. Mikołaj?	JA MAM Około 270 r. KTO MA? Ile rodzeństwa miał św. Mikołaj?

JA MAM

Nie miał rodzeństwa, był jedynakiem.

KTO MA?

Co wiemy o jego rodzicach?

JA MAM

Byli bardzo zamożni, ale zmarli
wcześnie.

KTO MA?

Co się wtedy działo ze
św. Mikołajem?

JA MAM

Opiekował się nim wujek, brat mamy.

KTO MA?

A czym on się zajmował?

JA MAM

Był biskupem Miry.

KTO MA?

Gdzie leży to miasto?

JA MAM

Na terenie Turcji, obecnie nazywa się
Demre.

KTO MA?

Z czego zasłynął św. Mikołaj?

JA MAM

Był znany ze swojej dobroci.

KTO MA?

Co zrobił z majątkiem rodziców?

JA MAM

Rozdał cały majątek biednym
i potrzebującym.

KTO MA?

Komu tak pomógł?

JA MAM

Pomógł wyjść za mąż biednym
dziewczynom, podrzucając im złoto.

KTO MA?

Dlaczego to było takie ważne?

JA MAM

Św. Mikołaj uratował te dziewczyny
przed prostytutką.

KTO MA?

A co zrobił dla trzech młodzieńców?

JA MAM

Udał się do Konstantynopola i prosił
o ich ułaskawienie od śmierci.

KTO MA?

A co robił w czasie zarazy?

JA MAM

Opiekował się chorymi.

KTO MA?

A dlaczego uważany jest za patrona
żeglarzy?

JA MAM

W tradycji znany jest z tego,
że uratował żeglarzy, uciszając burzę.

KTO MA?

Jeszcze jaki cud św. Mikołaja jest
znany?

JA MAM

Wskreszenie trzech ludzi
zamordowanych przez hotelarza.

KTO MA?

Czym zajmował się św. Mikołaj?

JA MAM

Po śmierci wujka został wybrany
biskupem Miry.

KTO MA?

Jak nazywa się nakrycie głowy
biskupa?

JA MAM

Jest to mitra.

KTO MA?

A jak nazywa się laska pasterska,
którą biskup trzyma?

JA MAM

Jest to pastorał.

KTO MA?

W jakim wydarzeniu brał udział
biskup Mikołaj?

JA MAM

Był to sobór powszechny w Nicei.

KTO MA?

Kiedy się on odbywał?

JA MAM

Było to w 325 roku.

KTO MA?

W obronie czego stawał św. Mikołaj
w czasie soboru?

JA MAM

W obronie prawd wiary.

KTO MA?

Kiedy zmarł biskup Mikołaj?

JA MAM

6 grudnia między 345, a 352 rokiem.

KTO MA?

Gdzie został pochowany?

JA MAM

W Mirze.

KTO MA?

Czy do tej pory tam spoczywa
jego ciało?

JA MAM

Nie, w 1089 r. zostało zabrane przez
włoskich kupców do Bari.

KTO MA?

Jakiego kraju patronem jest św. Mikołaj?

JA MAM

Jest patronem Włoch.

KTO MA?

Komu jeszcze patronuje?

JA MAM

Jest patronem m.in. panien na
wydaniu, dzieci, ubogich, piekarzy.

KTO MA?

Jak jest przedstawiany na obrazach?

JA MAM

Jest przedstawiany często z księgą
Ewangelii, na której leżą 3 złote kule.

KTO MA?

Kiedy w liturgii wspominamy tego
świętego?

JA MAM

6 grudnia.

KONIEC

Bibliografia:

- Schaubert V., Schindler H. M., *Ilustrowany leksykon świętych*, Kielce 2002.
- Archidiecezja Łódzka, *Abp Grzegorz Ryś o świętym Mikołaju, który był dobrym człowiekiem I Łódź 2022*, [on-line],
<https://www.youtube.com/watch?v=j4P97W4U7v0> [dostęp: 10.01.2023].
- <https://brewiarz.pl/czytelnia/swieci/12-06.php3> [dostęp: 10.01.2023].
- Telewizja Misericordia, *Skarby Kościoła 6 grudnia Św. Mikołaj*, [on-line],
<https://www.youtube.com/watch?v=GE5Vr7K3XGw> [dostęp: 10.01.2023].
- <https://www.national-geographic.pl/artukul/wioska-swietego-mikolaja-w-rovaniemi-o-wizycie-w-tym-miejsku-marza-nie-tylko-dzieci>.